

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7176/04

בפני : כבוד המישנה לנשיא מ' חשין
כבוד השופטת א' פרוקצ'יה
כבוד השופט ס' גובראן

המערער : ירון תלמי

נ ג ד

המשיבה : מדינת ישראל

ערעור על גזר-דינו של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
בת"פ 40075/04 שניתן ביום 8.6.04 על-ידי כב' השופט א'
שהם

תאריך הישיבה : י"ג בסיון תשס"ה (20.6.05)

בשם המערער : עו"ד טלי גוטליב

בשם המשיבה : עו"ד מיכאל קרשן

פסק-דין

המישנה לנשיא מ' חשין:

פלוני הורשע בעבירה של החזקת סם מסוכן לשימוש עצמי ונגזר עליו מאסר
על-תנאי בעבירה שבה הורשע. לימים הורשע פלוני בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא
לשימוש עצמי. משהורשע פלוני כך בדינו, הניתן בעבירה האחרונה שעבר לחלט את
המאסר על-תנאי שנגזר עליו בעבירה הראשונה? זו השאלה נידרש לה בהמשך דברינו
להלן.

2. המערער הורשע בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו - על פי הודאה שבאה בעקבות הסדר טיעון - בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית - עבירה כהגדרתה בסעיף 7 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (פקודת הסמים), ובעבירה של ניסיון לסחר בסם מסוכן - עבירה כהגדרתה בסעיף 13 לפקודת הסמים ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (חוק העונשין).

3. כדברו של כתב האישום, יום אחד פנה אל המערער אסיר בכלא עתלית וביקש ממנו כי יעביר סם מסוכן לאחרים. בהתאם להנחייה שקיבל מן האסיר, שוחח המערער עם פלוני וקבע עימו פגישה להעברת הסם. בהמשך לשיחה זו נפגש המערער עם אותו פלוני, והלה מסר לו חמישה שקים ובהם 64.82 ק"ג של סם מסוכן מסוג קנביס. המערער החביא את השקים במקום אחד. בהמשך לאמור הורה האסיר למערער כי יחלק את כמות הסם כדי להפיצו לאחרים, והמערער הלך למקום שבו החביא את הסם כדי למלא אחר ההוראה. אלא שבטרם הספיק למלא אחר ההוראות שקיבל נעצר המערער בידי המשטרה.

4. בעת ביצוע המעשים האמורים לעיל היה תלוי ועומד נגד המערער מאסר על תנאי בן 12 חודשים שהושת עליו בת"פ 2328/01 (שלום, רחובות). באותה פרשה הורשע המערער בשורה של עבירות - בהן בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית - עבירה כהגדרתה בסעיף 7(א) ו-7(ג) סיפה לפקודת הסמים - ובגזר הדין קבע בית-המשפט כי התנאי הוא שהמערער "לא יעבור את העבירות בהן הורשע על ידי היום".

5. בעלי-הדין נחלקו ביניהם בשאלת סמכותו של בית-המשפט להורות על חילוטו של המאסר על תנאי, ועל-כן כלל הסדר הטיעון המוסכם ביניהם שתי חלופות לעניין העונש: אם יקבע בית-המשפט כי המאסר על תנאי בר-הפעלה הוא, כי-אז ייגזרו על המערער 32 חודשי מאסר לריצוי בפועל (ובהם הפעלת המאסר המותנה), ואילו אם יקבע בית-המשפט כי המאסר על תנאי אין הוא בר-הפעלה, כי-אז ייגזרו על המערער 26 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

6. בית-המשפט המחוזי קבע כי המאסר המותנה מאסר בר-הפעלה הוא, ואלה היו דבריו בנמקו החלטתו זו:

אין ספק כי המבחן להפעלתו של עונש על תנאי הינו מבחן מהותי-ענייני, ולא מבחן טכני-פורמלי, כפי שנקבע בשורה של פסקי דין אשר ניתנו על ידי בית המשפט העליון...

נראה, כי הכוונה הגלומה בהטלת עונש המאסר המותנה הינה להזהיר הנאשם מפני החזקת סם מסוכן בכמות המספיקה לצריכה עצמית, ועל אחת כמה וכמה שאזהרה זו חלה על החזקת סם מסוכן בכמות גדולה בהרבה שמקימה חזקה לפיה הסם מיועד שלא לצריכה עצמית.

אין ניתן לקבל טיעון, לפיו אזהרה זו אינה מחייבת את הנאשם שלא לבצע כל עבירה של החזקת סם מסוכן, בין אם לצריכה עצמית ובין אם למטרה אחרת.

בהמשך לקביעה זו, ובאמצע את הסדר הטיעון שנקשר בין הצדדים, גזר בית המשפט המחוזי את עונשו של המערער ל-44 חודשי מאסר בעבירות שבהן הורשע, מתוכם 20 חודשים לריצוי בפועל והיתרה על-תנאי. כן הוסיף בית-המשפט והורה על הפעלת המאסר המותנה בן 12 החודשים במצטבר לעונש אשר הוטל על-ידו. סך-הכל אפוא הוטלו על המערער 32 חודשי מאסר בפועל, כאמור בהסדר הטיעון (בחלופה שלפיה המאסר המותנה הינו בר-הפעלה). כן הטיל בית-המשפט על המערער קנס בסך 2,500 ש"ח, בהדגישו את הדחף הממוני אשר עמד ביסוד עבירות הסמים מסוג אלו שהמערער הורשע בהן. בית-המשפט קבע כי הקנס ישולם בחמישה תשלומים חודשיים החל ביום 1.8.04, בהוסיפו כי אם לא ישולם הקנס ירצה המערער שישה חודשי מאסר נוספים תמורתו.

טענות המערער

7. טענתו העיקרית של המערער מופנית כנגד הפעלת המאסר המותנה. לגירסתו, קבעה ההלכה הפסוקה כי המיבחן להפעלתו של תנאי הינו מיבחן היסוד העובדתי שבעבירה, דהיינו: עד שעבירה תביא להפעלתו של תנאי שבמאסר על-תנאי, עליה לקיים, למיצער, את כל יסודותיה של עבירת התנאי. לפיכך, כך מוסיף וטוען המערער, שגה בית-המשפט המחוזי בקובעו כי המאסר על-תנאי בר הפעלה הוא, שכן העבירה שבה הורשע אינה מקיימת את יסודותיה של עבירת התנאי. כיצד כך? הנה-כי-כן, העבירה שהורשע בה בענייננו עתה עבירה היא של החזקת סם שלא לצריכה עצמית - החזקה "מסחרית" (לפי סעיף 7(א) יחד עם סעיף 7(ג) רישה לפקודת הסמים) - ואילו עבירת התנאי היתה עבירה של החזקת סם לצריכה עצמית בלבד (לפי סעיף 7(א) יחד עם סעיף 7(ג) סיפה), דהיינו: היתה זו החזקה "אישית". עבירת התנאי, כך טוען

המערער, מורכבת משני יסודות מצטברים: האחד - "החזקת סם", והשני - והוא תכליתה של ההחזקה - "לשימוש עצמי"; ומכיוון שהעבירה הנוכחית בה הורשע, עבירה היא של החזקה שלא לשימוש עצמי, ממילא אין היא מקיימת את אחד היסודות של עבירת התנאי, היסוד של תכלית ההחזקה - "לשימוש עצמי". לעניין זה מדגיש המערער כי הרשעתו בפרשה הנוכחית הסבה עצמה על החזקת סם בכמות של כ-65 ק"ג, ואין מחלוקת כי סם זה הוחזק בידו לצורך הפצתו ולא לשימוש העצמי, דהיינו: תכלית ההחזקה בסם - למטרת מסחר ושלא לשימוש עצמי - הוכחה מתוך עובדות כתב האישום, ולפיכך לא ניתן לומר כי הסם הוחזק בידו גם למטרת שימוש העצמי.

8. לחיזוק טענותיו מוסיף המערער ומציין את המגמה הקיימת כיום בפסיקת בתי-המשפט, לצמצם את היקף התנאים הנקבעים בגזרי-דין במאסרים על-תנאי, וזאת נוכח שיקול-הדעת המצומצם שיש להם לבתי-המשפט בבואם להפעיל תנאי שנקבע בגין עבירה נוספת שנעברה. מגמה זו יש בה, לדעת המערער, כדי להצביע על הצורך בפירוש דווקני ומצמצם של עבירת התנאי. בהמשך לכך מוסיף המערער וטוען, כי המגמה המצמצמת חייבת למצוא ביטוי גם במתן פירוש מצמצם לכוונתו של בית-המשפט לעת שקבע את התנאי, ולפיכך לא ניתן לקבל את קביעתו של בית המשפט המחוזי כי כוונתו של בית המשפט שקבע את התנאי היתה להזהיר את המערער גם מפני החזקת סם בכמות גדולה שאינה מיועדת לצריכה עצמית. עוד טוען המערער כי בכל מקום שבו קיים ספק לגבי חלותו של מאסר על תנאי, פועל הספק לטובתו של הנאשם.

דיון

9. הלכה שמכבר היא, כי המיבחן הקובע להשוואה בין עבירת-תנאי שבמאסר על-תנאי לבין עבירה שנטען עליה כי נופלת היא בגידרי התנאי, מיבחן מהותי-ענייני הוא, להבדילו ממיבחן פורמלי-טכני. הלכה זו נקבעה לפני שנים רבות, וכפי שנפסק בפרשת ע"פ 49/80 עמוס מטילתי ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד לד (3) 808, 811 (מפי השופט ברק):

... המבחן להפעלת התנאי אינו מבחן טכני-פורמלי אלא מבחן מהותי-ענייני. השאלה אינה אינה אם הנאשם הועמד לדין והורשע בעבירה המפורטת בתנאי (התנאי "גניבה" - ההרשעה "גניבה"), אלא השאלה היא אם התנהגותו הפלילית של הנאשם (עליה הועמד לדין והורשע) מקיימת את היסודות של עבירת התנאי. ...

... ההשוואה הראויה אינה בין יסודות עבירת התנאי כפי שהיא מופיעה בספר החוקים, לבין יסודות העבירה בה הורשע הנאשם, כפי שהיא מופיעה בספר החוקים. ההשוואה הראויה היא בין יסודות עבירת התנאי כפי שהיא מופיעה בספר החוקים, לבין היסודות המתקיימים בהתנהגותו של הנאשם, כפי שהורשע עליהם, הלכה למעשה.

ראו עוד דברי השופטת פרוקצ'יה בע"פ 1867/00 מדינת ישראל נ' אבי גוטמן, פ"ד נד (3) 151, 145 :

הטעם להלכה זו נעוץ במטרה העונשית שביסוד המאסר על-תנאי, קרי: התנאי יופעל אם הנאשם חזר לסורו ועבר שוב את עבירת התנאי, כאשר למושג זה ניתנת פרשנות המבקשת לכלול בתוכו את אותו סוג התנהגות אשר הענישה המותנית הקודמת התכוונה לאסור ואשר מפניו ביקשה להרתיע.

בקביעתה של ההלכה כפי שנקבעה, ביקשו בתי-המשפט, כאמור, לקבוע מיבחן מהותי-ענייני ולירחק ממיבחן טכני-פורמלי; ואילו המערער מבקשנו עתה לפרש את המיבחן שנקבע באורח טכני המנוגד לרוח שהפיחה בו חיים.

10. על רקע זה הבה נבחן את עניינו של המערער. אך תחילה נצטט במלואן את הוראות הסעיף 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים :

7. (א) לא יחזיק אדם סם מסוכן ולא ישתמש בו, אלא במידה שהותר הדבר בפקודה זו או בתקנות לפיה, או ברשיון מאת המנהל.

החזקה
ושימוש

(ב)

(ג) העובר על הוראות סעיף זה, דינו - מאסר עשרים שנים או קנס פי עשרים וחמישה מן הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, ואם החזיק בסם או השתמש בו לצריכתו העצמית בלבד, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

...

11. עיון מקרוב בהוראת סעיף 7 שלפקודת הסמים ילמדנו כך: הוראת סעיף 7(א) עניינה הוא בהחזקת סם מסוכן בלא היתר - הא ותו לא. אין היא מדברת לא בהחזקה "לצריכה עצמית" ולא בכל החזקה אחרת שהיא. המדובר הוא אך בהחזקה על דרך הסתם. מוסיף על כך וקובע סעיף 7(ג) רישה, כי העונש על עבירה של החזקת סם כאמור בפסקה (א) הוא עשרים שנות מאסר וכו', ואילו אם החזיק פלוני בסם או השתמש בו "לצריכתו העצמית בלבד" - כהוראת סעיף 7(ג) סיפה - כי-אז צפוי הוא לעונש מאסר בן שלוש שנים וכו'.

12. עבירת הסמים שבהוראות סעיף 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים, ניתנת לשני פירושים שונים המוציאים זה-את-זה. פירוש אחד - ובו תומך המערער - מורנו כי בהוראת סעיף 7 נחבאות שתי עבירות שונות: האחת, עבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית והעונש הקבוע בצידה הוא עשרים שנות מאסר, והאחרת, עבירה של החזקת סם לצריכה עצמית, והעונש הקבוע בצידה הוא שלוש שנות מאסר. כל אחת מעבירות אלו, היסודות המרכיבים אותה שונים הם מהיסודות המרכיבים את רעותה: זו עניינה החזקת סם לצריכה עצמית וזו עניינה החזקת סם שלא לצריכה עצמית, ומכאן שאין בכוחה של עבירה שניה לחלט תנאי הנסוב על עבירה ראשונה. גירסה זו לפרשנות נדחה מעלינו. המערער אינו דק פורתא בהבחנה כשהוא מבקש להבחין בין שתי עבירות שונות השוכנות בתוככי סעיף 7 לפקודת הסמים, ולו משום שהוראת סעיף 7 אינה מדברת כלל בעבירה של החזקת סם "שלא לצריכה עצמית". המושג החזקת סם "שלא לצריכה עצמית" אינו אלא ביטוי אקסטרה-משפטי השגור על-פיהם של עורכי-דין ובתי-משפט, להבדילו ולהבחינו מהחזקה "לצריכה עצמית בלבד", וללמדנו כי מכוונים הם לרישה שלסעיף 7(ג). אלא שביטוי זה, באשר הוא, הגם שיש בו תועלת של מעשה בשיח המשפטי, אין הוא נושא עימו כל בשורה ואין הוא מעיד על כל מהות.

13. דרך הפרשנות האחרת תלמדנו - וזו אחת מן החלופות שבא-כוח המדינה הצביע עליה - כי סעיף 7 לפקודת הסמים עניינו הוא אך בעבירה אחת - עבירה אחת בלבד - והיא העבירה של החזקת סם מסוכן שלא בהיתר. על-פי תפיסה זו, אסר המחוקק על החזקה של סם (שלא בהיתר) בכל דרך וצורה שהן, ולכל מטרה שהיא, והתכלית שלשמה מוחזק הסם בידי העבריין אינה יסוד מיסודות העבירה. ההוראה שבסיפה שלסעיף 7(ג) לא נועדה להוסיף רכיב ליסוד העובדתי של העבירה לעניין ההרשעה, וכל ייעודה אינו אלא לקבוע נסיבה מקלה לעניין העונש, דהיינו: לאחר הרשעה ולעת שבית-המשפט גוזר את עונשו של המורשע בדינו. אין הוראה זו

רלוונטית לקביעת מהותה של ההרשעה, ולפיכך אין מן הבחינה המהותית כל הבדל בין הרשעה על-פי הרישה שלסעיף 7(ג) לפקודה לבין הרשעה על-פי הסיפה שלו: כזו-כן-זו השתיים עניינן בהחזקת סם מסוכן בלא היתר. ראו גם: י' קדמי, על פקודת הסמים המסוכנים (מהדורה מעודכנת, תשנ"ז-1997), 103. אם כך נפרש את הוראת סעיף 7, מסקנה נדרשת מאליה היא, שתנאי במאסר על-תנאי כי נקבע על-ידי בית-המשפט ולא סווג במפורש - מחיל עצמו התנאי על עבירת ההחזקה האחת והיחידה הקבועה בסעיף 7 לפקודת הסמים. אשר-על-כן, השימוש בביטויים מתארים כ"החזקה שלא לצריכה עצמית" ו"החזקה לצריכה עצמית בלבד", אך יוצר אשליה כי מדובר הוא בשתי עבירות. מן הבחינה המהותית ניצבת לפנינו עבירה אחת בלבד שלעניין העונש מתפצלת היא לשני ראשים. משידענו כך, והואיל ובית-משפט השלום ברחובות - אשר הטיל על המערער את המאסר על-תנאי - לא סייג את התנאי במפורש למצב שבו יחזיק המערער בסם לצריכתו העצמית בלבד - המסקנה המתבקשת היא, כי העבירה שעבר המערער בפרשה שלפנינו עבירה זהה היא - לשאלת חילוטו של התנאי - לעבירה אשר בגינה הוטל המאסר על תנאי. בדין אפוא הפעיל בית-המשפט המחוזי את התנאי. לשון אחר: המערער הורשע בעבירת התנאי בהחזקת סם; עתה הורשע שוב בעבירה של החזקת סם; ומכאן שעבירה שניה חילטה את התנאי שנקבע בעבירה הראשונה.

14. דרך שלישית לפרש את הוראותיו של סעיף 7 לפקודת הסמים היא - וגם זו אחת מדרכי הפרשנות המוצעת בידי המדינה - לראותו כמכיל שתי עבירות שונות, האחת שעונשה עשרים שנות מאסר והאחרת שעונשה שלוש שנות מאסר בלבד. אלא שדיוק בלשונו של הסעיף יביאנו למסקנה שונה מזו שהסיק המערער באשר ליסודותיהן של העבירות. הנה-כי-כן, סעיף 7(א) עניינו במחזיק סם מסוכן שלא בהיתר. על דרך הפשט, כולל מושג המחזיק במקום זה כל מחזיק שהוא, בין מחזיק לצריכה עצמית בין מחזיק לכל מטרה אחרת ובלבד שהחזיק בסם. בהמשך לכך, קובעת הסיפה שלסעיף 7(ג), כי העונש המופחת יחול במקרה שבו העברין "החזיק בסם .. לצריכתו העצמית בלבד". וכך, בעוד שהרישה לסעיף 7(ג) מדברת בהחזקת הסם לכל מטרה שהיא - ואין נפקה מינה מהי אותה מטרה - מדברת הסיפה בסוג מסוים של החזקה - החזקה לצריכה עצמית בלבד. לפיכך, גם אם נקבל את טענת המערער כי בשתי עבירות נפרדות עסקינן, הנה היסוד העובדתי של העבירה שברישתה - החזקה "לכל מטרה שהיא" - כולל בהכרח גם החזקה למטרה המסוימת של החזקה לצריכה עצמית. לשון אחר: העבירה שברישתה כוללת על-פי עצם הגדרתה, ובהסתמך על פירוש לשוני של הוראת הסעיף, את היסודות העובדתיים של העבירה שבסיפה.

15. אכן, כלל הפרשנות המוכר שלפיו "השלם כולל את החלק", או: בכלל מאתיים - מנה (Omne Majus Continet In Se Minus) (השוו: רע"פ 1127/93 מדינת ישראל נ' קליין, פ"ד מח (3) 485, 510) זוכה למישנה תוקף, שכן מבחינה מילולית מתפוגג כל ספק כי העבירה שעבר המערער - החזקה בכמות סם בת עשרות קילוגרמים - כוללת בתוכה עבירה פעוטה יותר שעניינה החזקת סם בכמות קטנה. אין כל ספק, אפוא, כי החזקת כמות גדולה של סם בכוחה להפעיל את התנאי שנקבע בגין החזקת כמות קטנה הימנה. יתר-על-כן: קבלת עמדתו של המערער תביאנו לכלל אבסורד: שאילו עבר המערער עבירה של החזקת סם לצריכה עצמית בלבד היה מחולט המאסר על-תנאי, ואילו אם - כבענייננו - עבר עבירה של החזקת כמות גדולה של סם למטרה מסחרית - והיא עבירה חמורה בהרבה - או-אז לא יחולט המאסר על תנאי. הייתכן?

16. לענייננו עתה לא נכריע בין דרך הפירוש השניה לבין דרך הפירוש השלישית, וימים יגידו.

17. אכן, אין בליבנו ספק כי מבחינה מהותית-עניינית ביקש בית-המשפט להזהיר את המערער לבל ישוב ויחזיק בסם מסוכן לכל מטרה שהיא - לצריכתו העצמית, קל-וחומר - למסחר ולהפצה. וכך, בהחזיקו סם מסוכן בכמות של 65 ק"ג הוכיח המערער כי לא למד לקח, הפר את התנאי שקבע בית-המשפט והחמיץ את ההזדמנות שניתנה לו. לפיכך רשאי היה בית-המשפט המחוזי - רשאי היה אף חייב - להפעיל את המאסר המותנה שהיה תלוי נגד המערער.

18. להסיר ספקות נוסף, כי אין בכל האמור לעיל - בין בדרך הפרשנות האחת בין בדרך הפרשנות האחרת - כדי לגרוע מיכולתו של בית משפט המטיל עונש מאסר על תנאי לסייג במפורש את התנאי ולקבוע כי התנאי יחול אך ורק במקום שהעברייני יחזיק בסם לצריכה עצמית בלבד (הגם שנתקשה לשער מקרה מעין זה); ולהיפך: כי התנאי יחול רק במקום שהעברייני יחזיק בסם למטרה מסחרית אך לא לשימוש העצמי. ראו והשוו: ע"פ 185/87 אליהו לנקרי נ' מדינת ישראל (לא פורסם). ואולם במה דברים אמורים, במקום שבו טרח בית-המשפט ופירש על איזו החזקה יחול התנאי ועל איזו החזקה לא יחול. בענייננו לא פירש זאת בית-המשפט בגזר הדין ולא הגביל מפורשות את התנאי למעשה של החזקת סם לצריכה עצמית בלבד. בנסיבות העניין גם לא מצאנו כל סיבה לקביעת סייג כזה לתנאי: למערער עבר מכביד של עבירות רכוש וסמים, ואין ספק כי מטרתו של התנאי היתה למנוע מן המערער להחזיק בסמים הן לצריכה עצמית הן למטרות מסחר. לא ראינו בנסיבותיו של המערער מטרה שיקומית אשר יכולה היתה

להניע את בית-המשפט במשפט הראשון להגביל את התנאי לעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית בלבד.

19. עתה, משאמרנו דברים שאמרנו, נוסיף, כי יש שנלמד מכללל על כוונה לצמצם תנאי שבמאסר על-תנאי גם אם לא נאמרו דברים במפורש. כך, למשל, במקום שפלוני הורשע בעבירה של החזקת סמים למטרת מסחר; נגזר עליו עונש מאסר על-תנאי "בגין העבירה שהורשע בה"; ולימים, בתוך תקופת התנאי, עבר עבירה של החזקת סמים, זו הפעם "לצריכתו העצמית בלבד". בהיעדר אינדיקציה אחרת, לכאן או לכאן, הייתי נוטה לפרש את התנאי כמחיל עצמו אך על החזקת סמים למטרת סחר שכן פירוש אחד היה נראה קשה ואפשר אף אכזר. למותר לומר שלא כן דין בענייננו.

20. נמצא לנו, אפוא, כי בין כך ובין אחרת, בדין קבע בית המשפט המחוזי כי המאסר על תנאי מאסר בר-הפעלה הוא, ולא נמצאה לנו עילה להתערב בקביעתו זו.

תשלום הקנס שהושת על המערער

21. נוסף על עונש המאסר הטיל בית-המשפט על המערער קנס בסך 2,500 ש"ח, לתשלום בחמישה תשלומים חודשיים החל ביום 1.8.04. בטיעוניה על-פה לפנינו ובסיכומים בכתב שהגישה לנו ביקשה באת-כוחו של המערער לדחות את מועד תשלום הקנס אשר הושת על המערער, ולחלופין, להפחית את תקופת המאסר שקבע בית-המשפט המחוזי חלף הקנס. לטענתה, העיד המערער נגד אחד המעורבים בפרשה - האסיר בכלא עתלית אשר יזם את העברת הסמים - ועדות זו עלתה למשפחתו באיומים רבים אשר הביאו את המשפחה להעתקת מקום מגוריה בניסיון להימלט מן המאיימים. משפחת המערער נקלעה אפוא לקשיים כלכליים אשר לא איפשרו למערער לשלם את הקנס עד כה, ולפיכך נתבקשה דחייתו של מועד התשלום או קיצור תקופת המאסר חלף הקנס.

22. לא ניעתר לבקשתו זו של המערער הואיל ולא נמצאה לנו עילה ראויה לדבר. יתר-על-כן: המערער עשה דין לעצמו ובחר שלא לשלם את הקנס שהוטל עליו במועד שנקבע לכך, וכך חדל חרף ההקלה שבית-המשפט המחוזי הקל עימו בפצלו את הקנס לתשלומים. המערער לא שילם ולו אחד מן התשלומים. כאמור בסעיף 5ב(א) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995, יכול היה המערער לפנות למרכז לגביית קנסות בבקשה לדחות את מועד תשלום הקנס, או לפורסו לתשלומים נוחים

יותר. אלא שהמערער לא טרח לעשות כן במשך הזמן שחלף מיום מתן גזר-הדין ועד הנה. לא זו אף זו: הודעת הערעור הוגשה לבית-המשפט העליון ביום 1.8.04 (הערעור הוגש לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו ימים אחדים קודם לכן), הוא היום שבו היה המערער אמור לשלם את התשלום הראשון של הקנס שהושת עליו. חרף זאת לא כללה הודעת הערעור כל התייחסות לעניין הקנס. המערער לא ביקש להפחית את גובה הקנס או לדחות את מועד תשלומו, וממילא לא ביקש לעכב את ריצוי עונש המאסר שהוטל עליו חלף הקנס עד להכרעה בעניין זה. המערער החל אפוא מרצה את המאסר חלף הקנס לכל המאוחר ביום 1.12.04, עם חלוף המועד לתשלום האחרון של הקנס שנגזר עליו, וזאת בהתאם להוראת סעיף 46 לחוק העונשין. לעת הזו אפוא סיים המערער זה מכבר את ריצוי המאסר חלף הקנס. אשר לאורך תקופת המאסר שהמערער מבקש את קיצורה, לא מצאנו עילה להתערב באורך תקופת המאסר חלף הקנס שקבע בית-המשפט המחוזי בגזר-דינו.

23. סוף דבר: אנו דוחים את הערעור על שני חלקיו.

המישנה לנשיא

השופטת א' פרוקצ'יה:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק-דינו של המישנה לנשיא מ' חשין.

היום, ד' בשבט תשס"ו (2.2.2006).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המישנה לנשיא

